

Eesti elanikkonna suhtumine ja hoiakud Rail Balticu suhtes

November 2018

Uuringu taust

- **Tellija** – OÜ Rail Baltic
- **Küsitlusperiood** – 8. oktoober – 25. oktoober
- **Küsitlusmeetod** – veebiküsitlus elanikkonna veebipaneelis
- **Valimi alus** – uuringuteks eelvärvatud elanikkonna paneel, mis sisaldab ca 22 000 liiget
- **Valim** – N=1000 vanusevahemikus 15-74 aastat. Valimi jaotus kujundati Eesti elanikkonna suhtes proportsionaalselt soo, vanuse, peamise suhtluskeele ja maakonna tunnustele. Lõppvalimi struktuur (N=1013) esitatakse järgmisel slaidil
- **Materjali esitus** – analoogsed uuringud (sama meetod ja valim) viidi läbi 2018 aasta talvel (jaanuar), 2017 aasta kevadel (aprill) ja 2016 aasta sügisel (oktoober). Seekordne küsimustik sisaldas siiski mitmeid muudatusi. Seetõttu esitatakse tulemused võrdluses eelmiste uuringutega vaid juhul kui küsimuste iseloom ja sõnastus seda võimaldavad.

3 Valimi profiil

		Arv	%
Üldjaotus		1013	100%
Elukoht	Tallinn	319	32%
	Harjumaa	120	12%
	Hiiumaa	7	1%
	Ida-Virumaa	113	11%
	Jõgevamaa	24	2%
	Järvamaa	24	2%
	Läänemaa	17	2%
	Lääne-Virumaa	45	4%
	Põlvamaa	20	2%
	Pärnumaa	65	6%
	Raplamaa	26	3%
	Saaremaa (+Muhumaa)	22	2%
	Tartumaa	116	12%
	Valgamaa	23	2%
	Viljandimaa	37	4%
	Võrumaa	28	3%
Elukoha asula tüüp	Linn	637	63%
	Alev/alevik	164	16%
	Küla	212	21%

		Arv	%
Pamine suhtluskeel	eesti keel	680	67%
	vene keel	333	33%
Sugu	mees	470	46%
	naine	543	54%
Haridus	alg-, põhiharidus või kutseharidus põhihariduse baasil	53	5%
	keskharidus või keskharidus koos kutseharidusega	528	52%
	kõrgharidus (lõpetatud)	432	43%
Vanus	15-29	213	21%
	30-49	399	39%
	50-74	401	40%

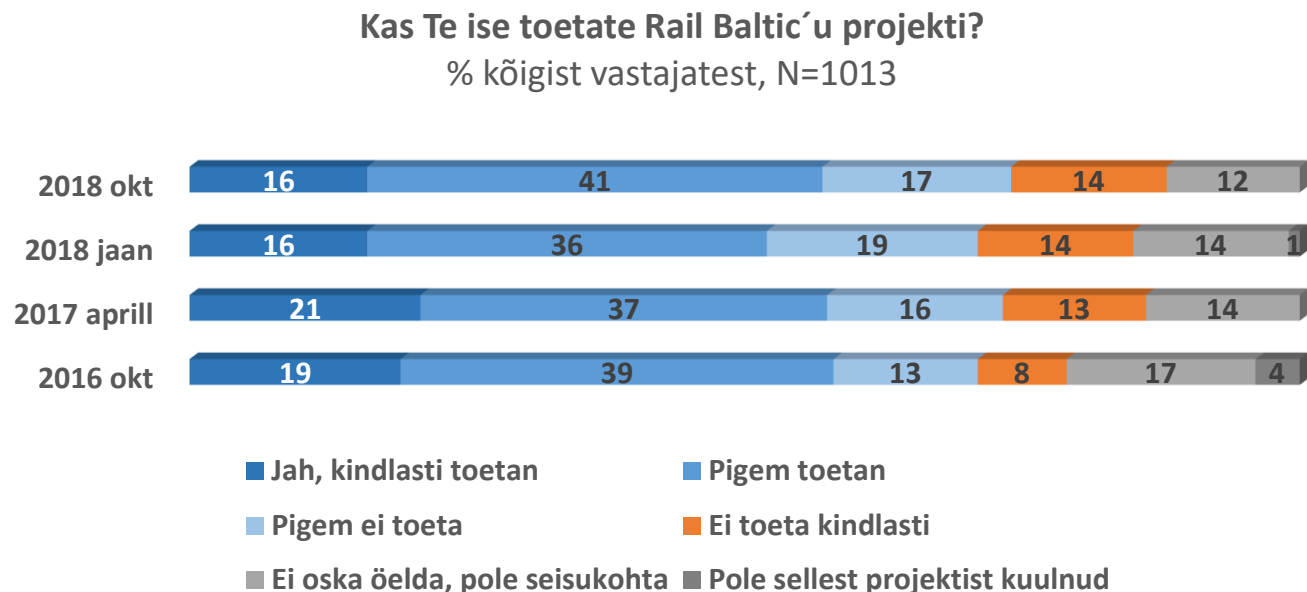
The background image shows a blurred office scene with two people in business attire shaking hands. In the foreground, there are papers with bar charts and a pair of glasses. A dark blue semi-transparent overlay covers the bottom half of the image.

kokkuvõte

Kokkuvõte 1 Hoiakute taust

- 30% küsitletutest omab kogemust sõidust rongiga, mille kiirus on 200 km/h. Nooremas rühmas on sellise kogemusega 39%.
- 62% küsitletutest on seisukohal, et Eestil peaks olema kiirem ja kaasaegsem raudteeühendus Euroopaga.
- 47% küsitletutest peab RB projekti realiseerimist täiesti või pigem kindlaks, 42% peab pigem või väga ebakindlaks
- Need, kes peavad projekti realiseerimist kindlaks, toovad välja 3 peamist põhjust: a.projekti heaks on juba palju tööd tehtud; b.projekt on kasulik; c.usk projekti realiseerimisse.
- Need, kes ei pea projekti realiseerimist kindlaks, toovad välja peamiselt kaks argumenti: a. projektil on hulk mittetoetajaid, mis tekitab pidevalt uusi arutelusid; b.projekt on väga kallid
- 52% küsitletutest leiab, et selge isikliku seisukoha võtmine projekti suhtes on talle tähtis, 37% leiab, et sellise seisukoha võtmine ei ole talle tähtis ja 11% leiab, et seisukoha võtmist tuleks vältida, kuna see lõhestab ühiskonda.

Kokkuvõte 2 Toetus Rail Baltic projektile

- Kokkuvõttes on projekti toetajaid 57%, mis on veidi enam kui selle aasta jaanuaris (52%), kuid sama tase, mis 2016 ja 2017 aasta uuringutes
- Võrreldes eelmise uuringuga suurenes „pigem toetajate“ osa ja 3%-punkti vähenes seisukohta mitteomajate osa.
- Toetus on keskmisest veidi madalam kõrgemas vanuserühmas (53%) ning kasvab koos haridustaseme kasvuga – esimesel haridustasemel 34%, kolmandal tasemel 67%
- Lisaks eelnevale toetavad projekti keskmisest enam veel järgmised rühmad: kel on kogemus sõidus rongiga kiirusel 200 km/h (toetus 68%), kes leiavad, et Eestil peaks olema kiirem ja kaasaegsem raudteeühendust Euroopaga (83%), kes leiavad, et RP projekti realiseerimine on kindel (81%)
- Projekti kindlaid toetajaid on selgelt rohkem rühmas, kelle jaoks on isikliku seisukoha võtmine oluline. Samas rühmas on enim ka projekti mittetoetajaid. Rühmas, kelle jaoks ei ole isikliku seisukoha võtmine oluline, on ka enim toetuse suhtes seisukoha mitteomajaid.

Kokkuvõte 3 Projektiga seotud arutlusloogikad

- Peamiseks ootuseks seoses Rail Baltic projektiga on endiselt „odavamad ja mugavamad ühendused Euroopaga võrreldes lennuühendusega“
- Endiselt leiab üle poole küsitletutest, et projektiga seotud otsustes tuleks lähtuda eeskätt kogu regiooni huvidest.
- 59% küsitletutest hindab, et otsuste juures on tähtsam sotsiaalmajanduslik kasu tulevikus, otsest rahalist tasuvust peab tähtsamaks 16%. Mida kõrgem haridustase, seda enam rõhutatakse sotsiaalmajanduslikku kasu tulevikus
- 62% küsitletutest hindab projekti mõju Eestile tervikuna kas väga või pigem positiivseks.
- Projekti toetajate peamiseks argumentideks on parem ühendus Euroopaga, kiirus. Reisimise mugavus, aga ka üldise arengu initsieerimine
- Projekti mittetoetajate peamiseks argumentideks on, et see ei tasu ära ning teiseks oluliseks kahtluseks on looduse/keskkonna kahjustamine
- Mittetoetajate jaoks on toetuse tekkimise tähtsaimaks tingimuseks keskkonnakahjude minimiseerimine. Teiseks ja kolmandaks tingimuseks on samaaegne Tallinn-Valga suuna raudtee arendamine ja projekti otsene rahaline kasumlikkus

Kokkuvõte 4 Lisainfo ja meedia

- Endiselt peetakse RB-ga seotud teemade käsitlemisel usaldusväärseimaks institutsiooniks **majanduseksperte**.
- Seejärel tulevad transpordiettevõtjad, kodanikeühendused, üldine avalik arvamus ja president. See pilt ei kolme viimase uuringu jooksul oluliselt muutunud.
- Küll aga on kõigi nimetatud rühmade puhul veidi suurenenud nende vastajate osakaal, kes ei pea rühma usaldusväärseks ja vastavalt vähenenud vastata mitteoskajate osa. **Seega on mõnevõrra suurenenud kriitiliste hinnangute osa ja vastuste polariseerumine, eriti kodanikeühenduste ja avaliku arvamuse suhtes.**
- **70% küsitletutest märgib, et teemasid, milles vajataks senisest enam informatsiooni, ei ole** (tase sama, mis jaanuaris).
- Need, kes siiski vajaksid senisest enam infot nimetavad majandusliku tasuvuse, keskkonnamõjude, trassi koridori ja muudele eluvaldkondadele avalduva mõju teemasid.
- Teema sagedaste meedias jälgijate osakaal tõusis võrreldes aasta algusega 31%-lt 36%-le. Mittejälgijate osa jäi endiseks
- Mõnevõrra enam on suurenenud sotsiaalmeedias teema sagedaste jälgijate osa (10%-lt aasta alguses 19%-le oktoobris). Mittejälgijate osa langes 36%-le (oli 49%)

The background image shows a blurred office scene with two people in business attire shaking hands. In the foreground, there are papers with bar charts and a pair of glasses. A dark blue horizontal band is superimposed over the middle of the image, containing the title text.

Ülevaade tulemustest

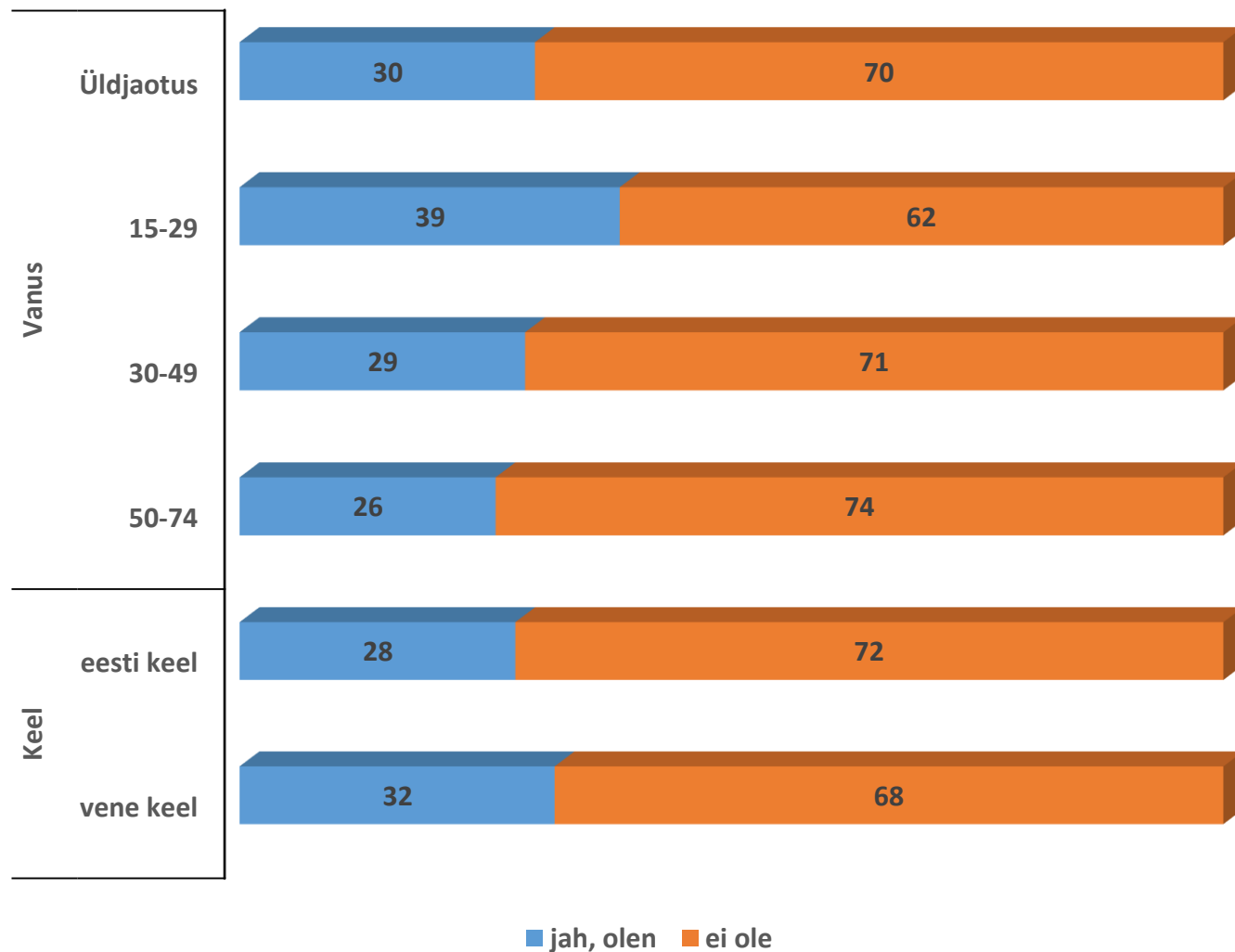
Kogemus rongisõidus kiirusega 200 km/h

Kogu valim

- 30% küsitletutest omab kogemust sõidust rongiga, mille kiirus on 200 km/h
- Nooremas rühmas on sellise kogemusega 39%

Kas Te olete kunagi sõitnud rongiga, mille kiirus on 200 km tunnis?

N=1013

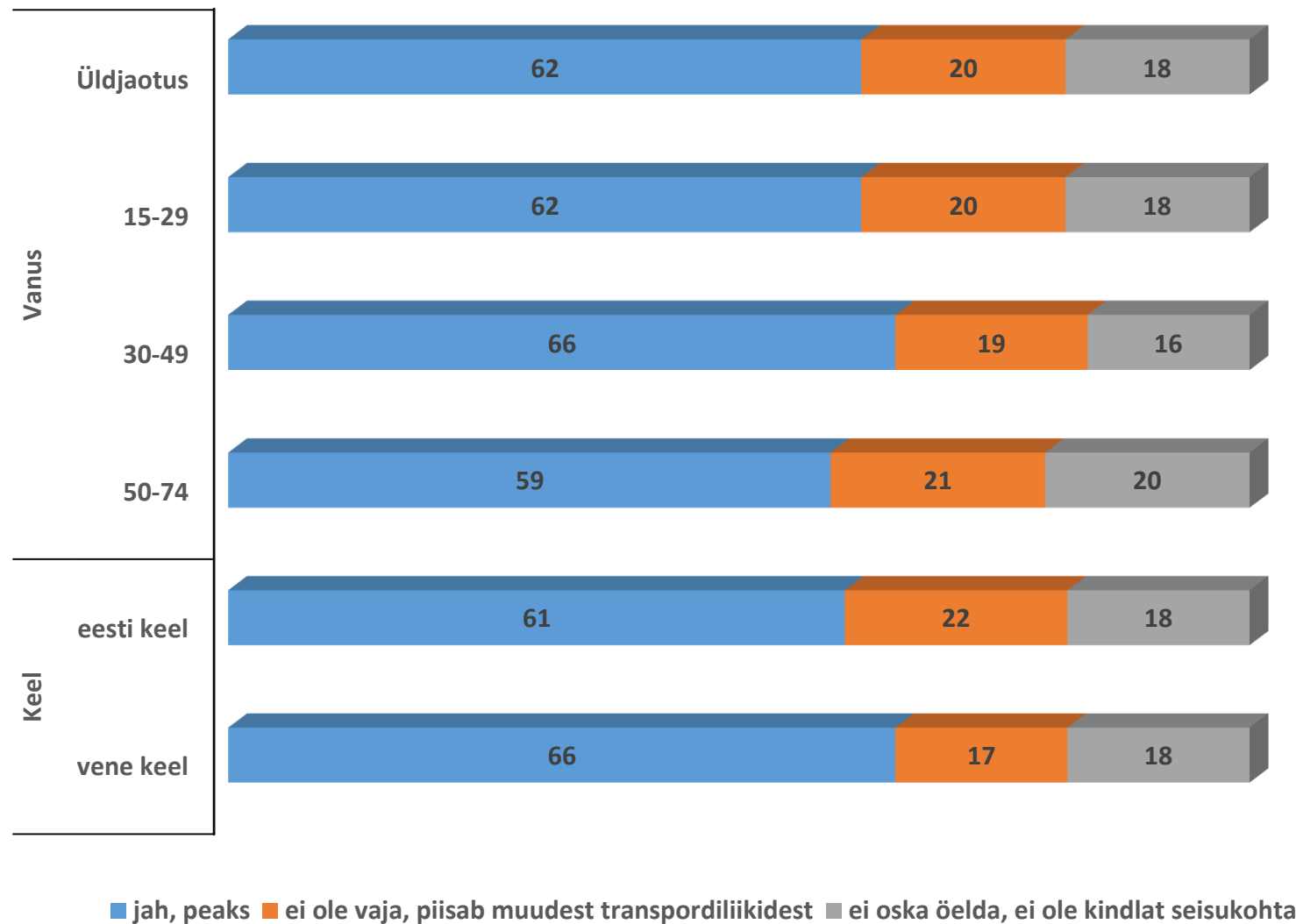
Kas Eestil peaks olema kiirem ja kaasaegsem raudteeühendus Euroopaga?

Kogu valim

- 62% küsitletutest on seisukohal, et peaks olema
- 20% on seisukohal, et ei ole vajalik ja piisab ka muudest transpordiliikidest
- Ülejäänud ei oma seisukohta
- Üldtoodud hinnang on ligilähedaselt sama kõigis vanusegruppides ja mõlemas keelerühmas

Mis Te arvate, kas Eestil peaks olema kiirem ja kaasaegsem raudteeühendus Euroopaga?

N=1013

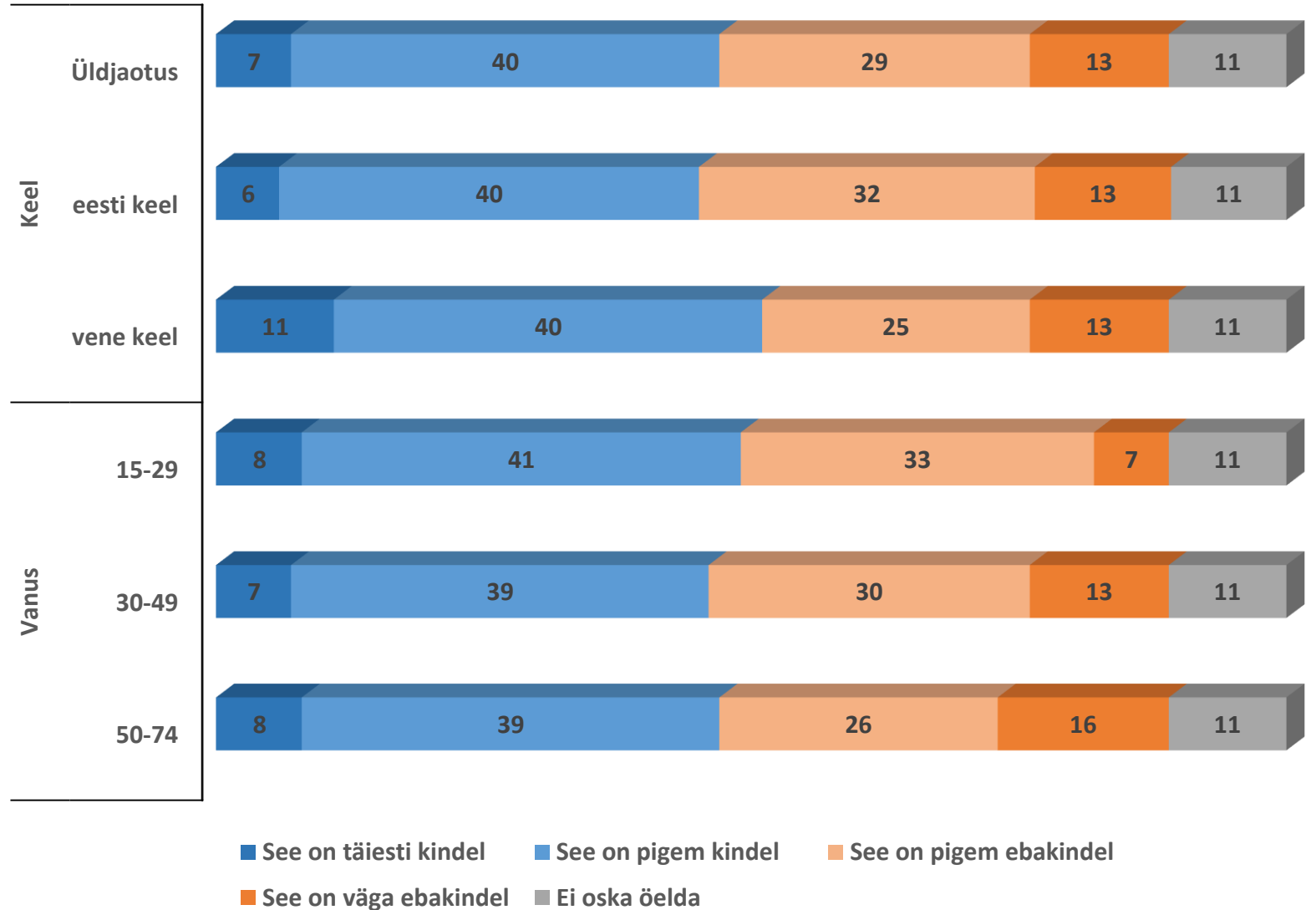

Rail Baltic projekti realiseerimise kindlus

Kogu valim

- 47% küsitletutest peab RB projekti realiseerimist täiesti või pigem kindlaks
- 42% peab seda pigem või väga ebakindlaks
- Ka selles osas on vanuse ja keele rühmade hinnangud lähedased

Kuidas Teile tundub, kui kindel on Rail Baltic'u projekti realiseerimine?
% kõigist vastajatest, N=1013

[illegible]

- Projekti heaks on juba palju tööd ära tehtud
- Projekt on kasulik
- Usk projekti realiseerumisse

- Projektil on hulk mittetoetajaid, mis tekitab pidevalt arutelusid
- Projekt on väga kallis

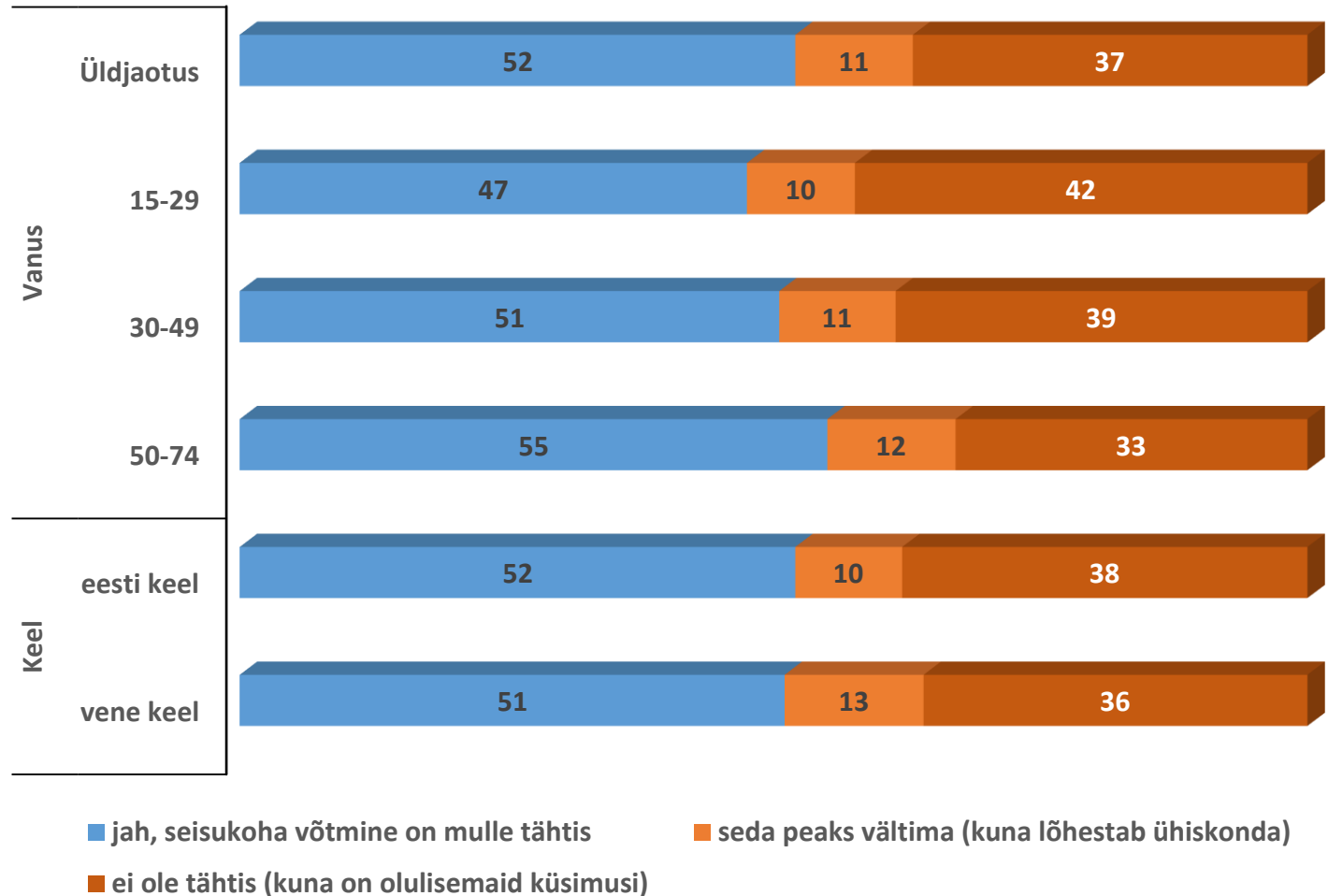
Roosa ruut – vastus erineb üldisest keskmisest statistiliselt usaldusväärselt allapoole

Projekti suhtes selge seisukoha võtmise olulisus

Kogu valim

- 52% küsitletutest leiab, et selge isikliku seisukoha võtmine projekti suhtes on talle tähtis
- 37% leiab, et sellise seisukoha võtmine ei ole talle tähtis
- 11% leiab, et seisukoha võtmist tuleks vältida, kuna see lõhestab ühiskonda.
- Kõik üllatoodud vastused on ligilähedaselt samade proportsioonidega nii vanuse kui keele rühmades
- Noorim rühm on isikliku seisukoha võtmiseks siiski veidi vähem aldis

Projekti suhtes on nii pooldavaid kui mittepooldavaid seisukohti Kas Teile on isiklikult tähtis, et Teie kui kodanik võtaksite projekti suhtes selge poolt või vastu seisukoha?
% kõigist vastajatest, N=1013

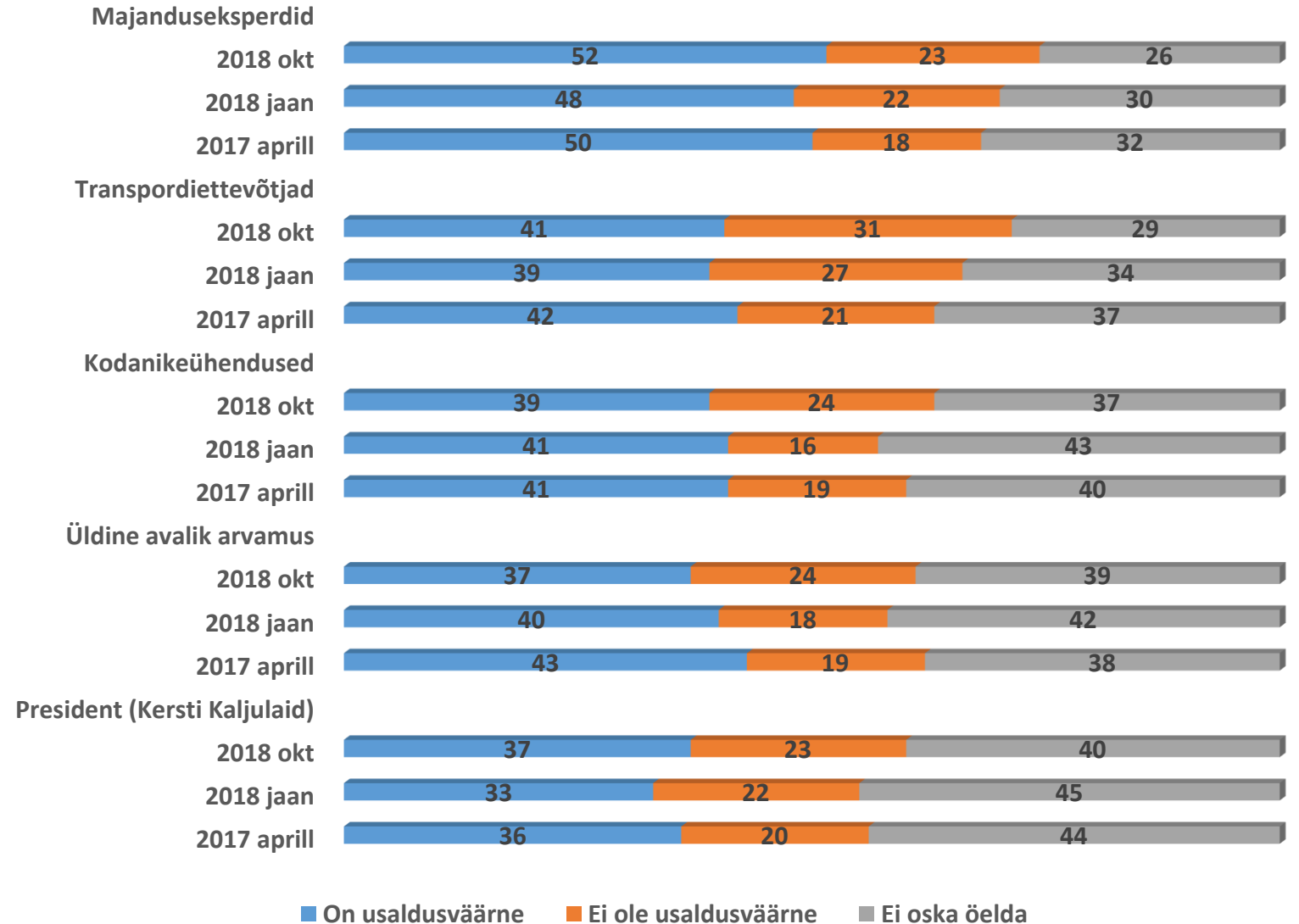
Institutsioonide ja huvigruppide usaldusväarsus Rail Baltic projekti käsitlemisel

Kogu valim

- Endiselt peetakse usaldusväärseimaks majanduseksperte
- Seejärel tulevad transpordiettevõtjad, kodanikeühendused, üldine avalik arvamus ja president
- Üldiselt ei ole see pilt kolme uuringu jooksul oluliselt muutunud
- Küll aga on kõigi nimetatud rühmade puhul veidi suurenenud nende vastajate osakaal, kes ei pea rühma usaldusväärseks ja samas vähenenud vastata mitteoskajate osa.
- Seega on mõnevõrra suurenenud kriitiliste hinnangute osa ja vastuste polariseerumine, eriti kodanikeühenduste ja avaliku arvamuse usaldusväarsuse suhtes

Milline on Teie hinnangul järgmiste institutsioonide ja huvigruppide usaldusväarsus Rail Baltic projekti käsitlemisel?

% kõigist vastajatest, N=1013

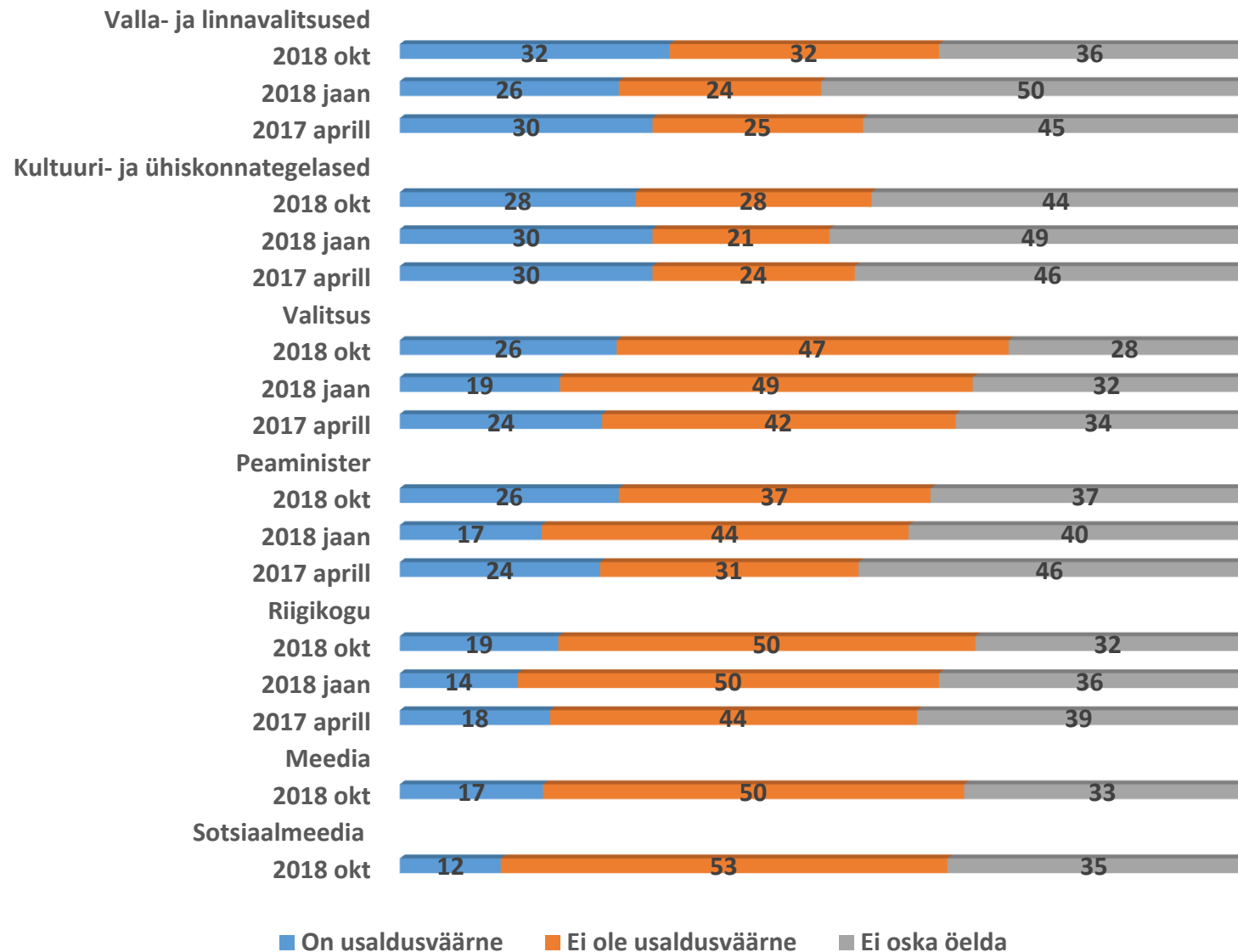
Institutsioonide ja huvigruppide usaldusväarsus Rail Baltic projekti käsitlemisel

Kogu valim

- Hinnatavasse nimekirja lisati seekord ka meedia ning sotsiaalmeedia
- Mõlemale antud hinnangud on nimekirja madalaimad

Milline on Teie hinnangul järgmiste institutsioonide ja huvigruppide usaldusväarsus Rail Baltic projekti käsitlemisel?

% kõigist vastajatest, N=1013

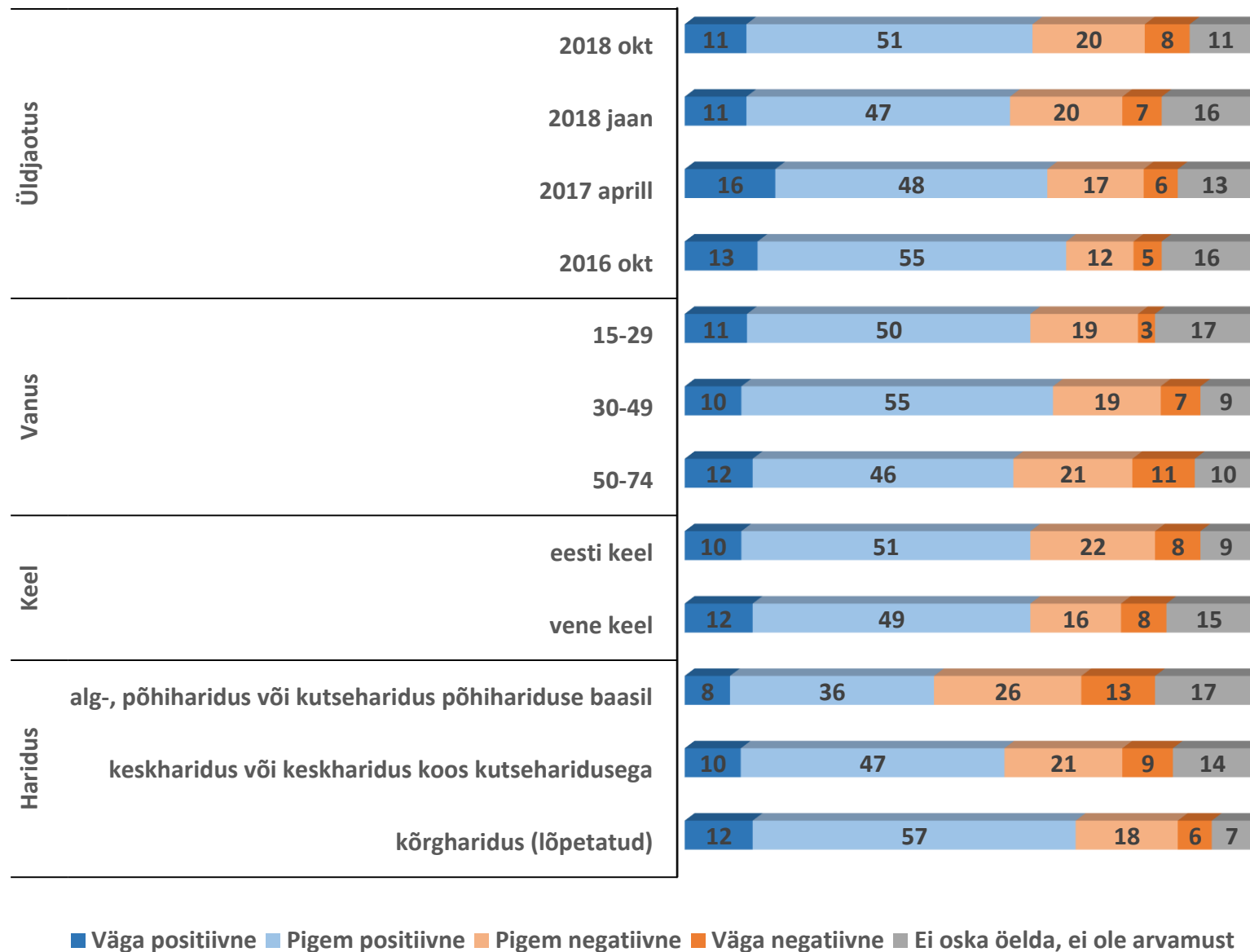

Hinnang Rail Baltic'u projekti mõjule Eestile üldiselt

Kogu valim

- 62% küsitletutest hindab mõju kas väga või pigem positiivseks.
- See % ei ole viimase 4 uuringu jooksul (alates oktoobrist 2016) oluliselt muutunud
- Pigem või väga negatiivseks hindab mõju 28%
- Veidi vähenenud on hinnata mitteoskajate osa.
- Positiivse hinnangu andjate osa on ligilähedaselt sama nii vanuse kui keele rühmades, kuid selgelt madalam haridustaseme langes (nagu ka varasemates uuringutes)

Milline on Teie meelest Rail Baltic'u projekti mõju Eestile üldiselt?
% kõigist vastajatest, N=1013

Mida oodatakse Rail Baltic ühenduselt?

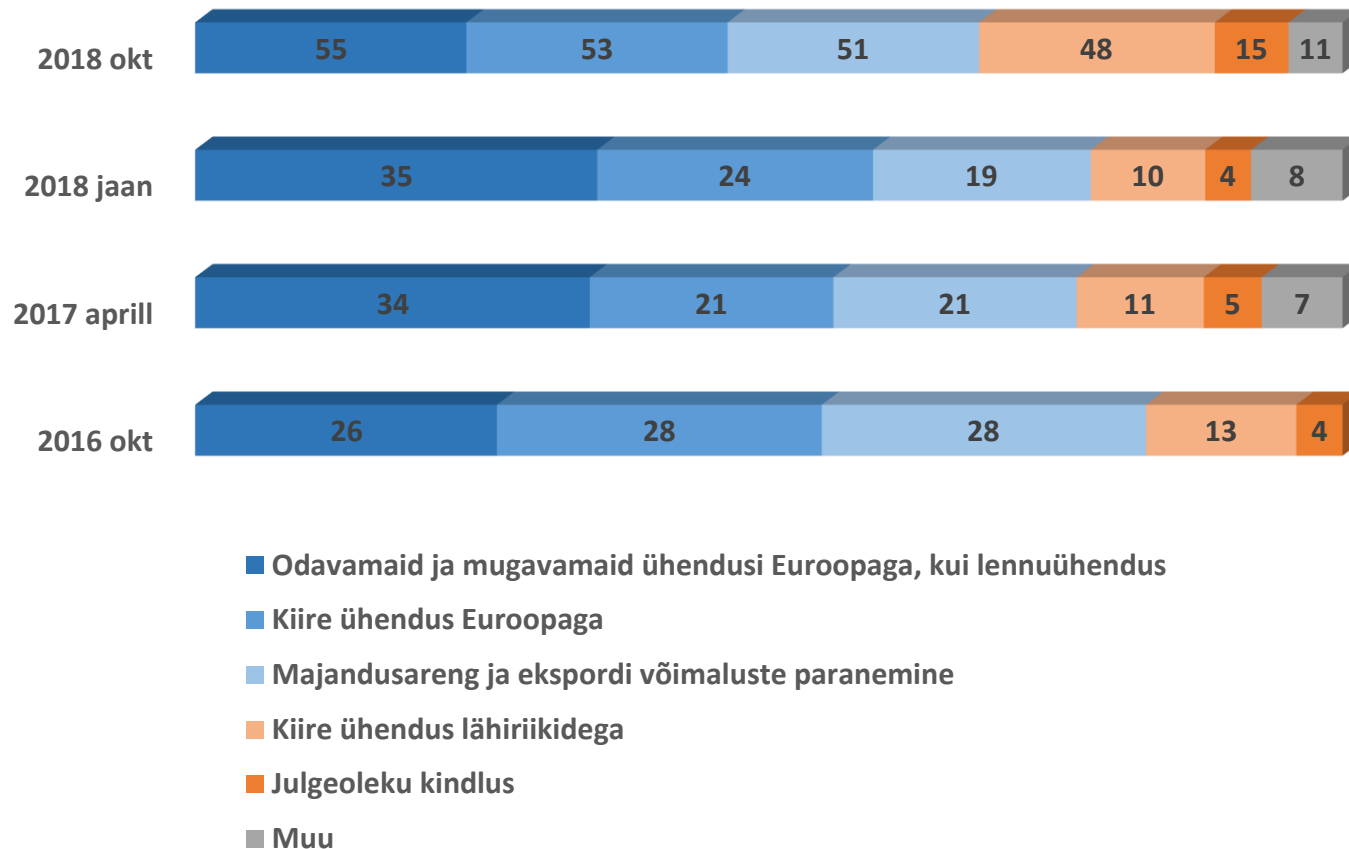
Kogu valim

NB! Võrdlus varasemate uuringutega ei ole siinkohal korrektne, kuna seekord võis vastaja nimetada enam kui ühe ootuse.

Vastused varasemal alusel esitatakse järgmisel slaidil

- Siiski näeme, et ootuste üldine pingerida ja pakett ei ole muutunud ning oluliseks peetakse kõiki nimekirjas olnud vastusvariante, v.a. julgeoleku kindlus

Mida Te ootate Rail Baltic' u ühenduselt?
% kõigist vastajatest, N=1013

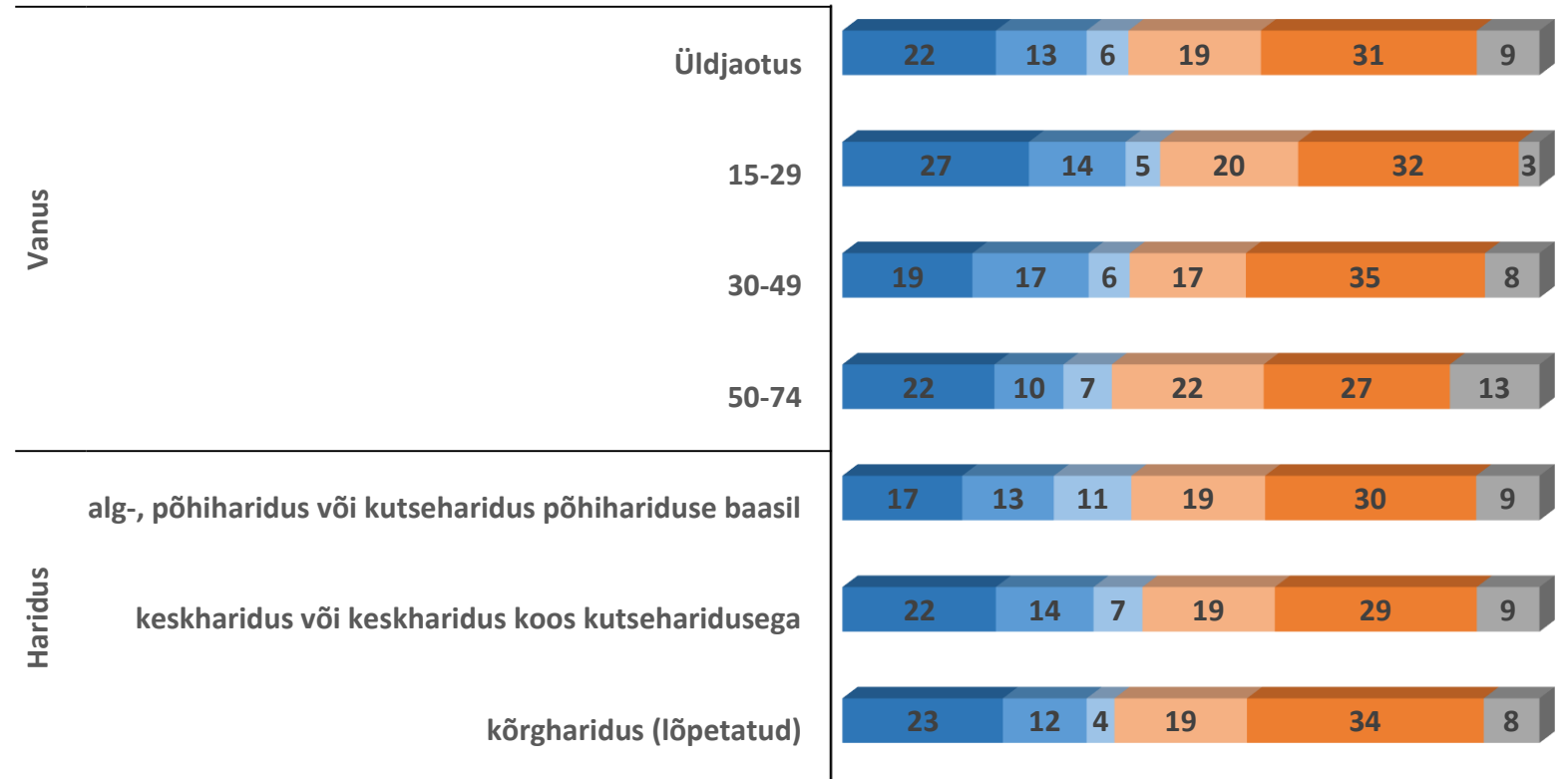
Mida oodatakse Rail Baltic ühenduselt enim?

Kogu valim

- Selles küsimuses pidi nimetatama samast loetelust enim oodatav aspekt
- Näeme, et selleks on endiselt „odavamad ja mugavamad ühendused Euroopaga võrreldes lennuühendusega“

Milline neist eelnevalt toodud aspektidest on Teie jaoks kõige olulisem, mida ootate enim?

% kõigist vastajatest, N=1013

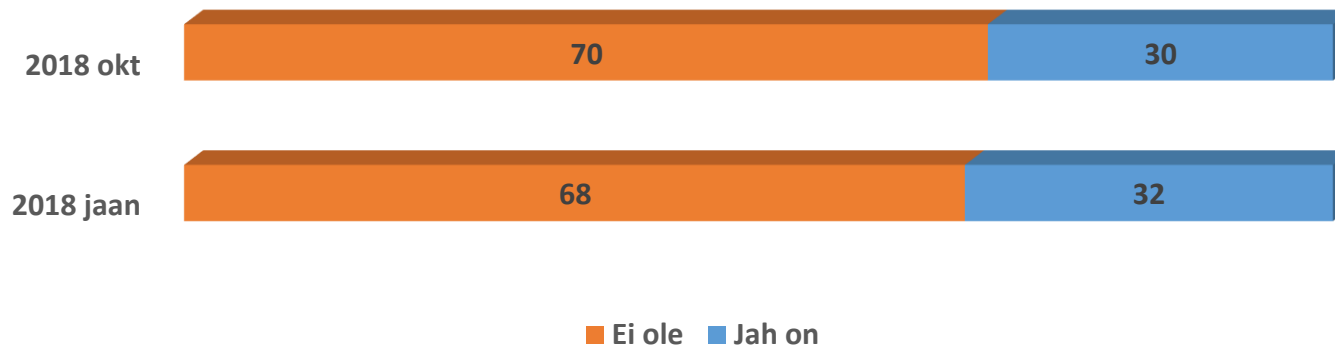
- Kiire ühendus Euroopaga
- Kiire ühendus lähiriikidega
- Julgeoleku kindlus
- Majandusareng ja ekspordi võimaluste paranemine
- Odavamaid ja mugavamaid ühendusi Euroopaga, kui lennuühendus
- Muu

Teemad, mille kohta vajatakse senisest enam infot

Kogu valim

- 70% küsitletutest märgib, et selliseid teemasid ei ole (tase sama, mis jaanuari)
- Need, kes siiski vajaksid senisest enam infot nimetavad majandusliku tasuvuse, keskkonnamõjude, trassi koridori ja muudele valdkondadele avalduva mõju teemasid.

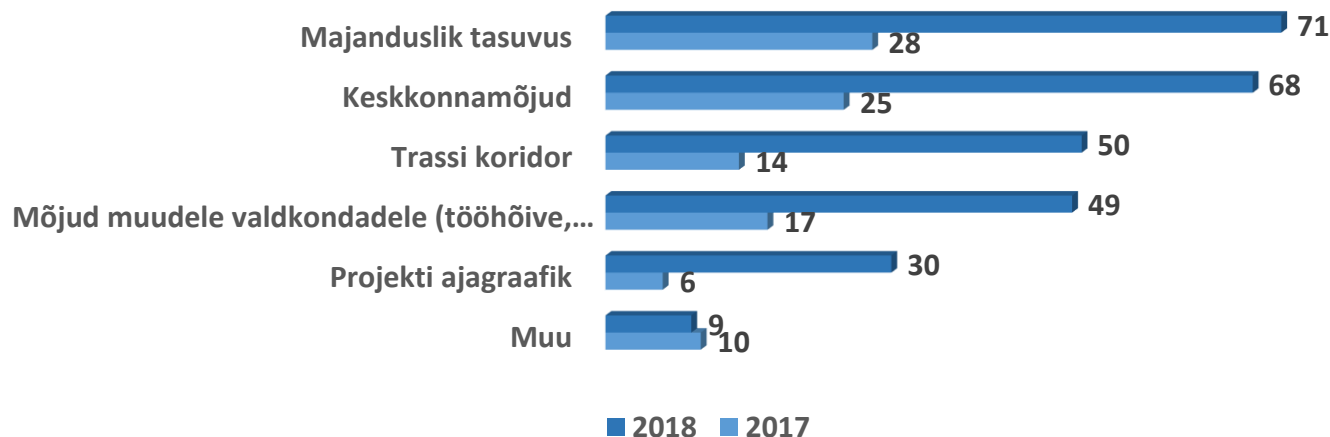
Kas on mingeid teemavaldkondi, mille kohta Te Rail Baltic'uga seoses senisest enam infot vajaksite?
% kõigist vastajatest, N=1013

Millised?

% neist, kes vajaksid Rail Balticuga seoses mingit lisainformatsiooni, N=307

*2018 võis valida mitu varianti

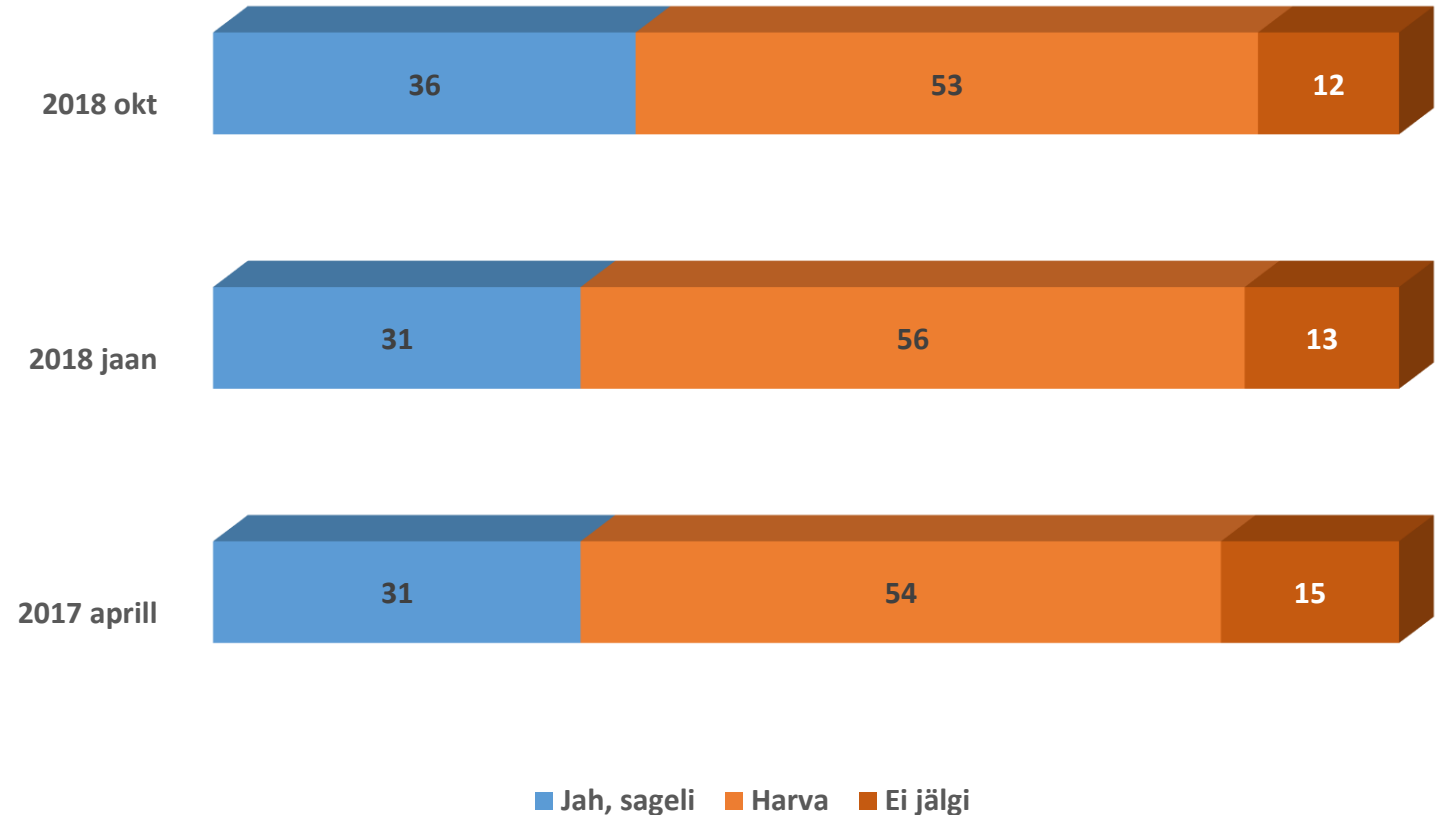

Rail Baltic projekti teema jälgimine meedias

Kogu valim

- Teema sagedaste jälgijate osakaal tõusis võrreldes aasta algusega 31%-lt 36%-le. Mittejälgijate osa jäi endiseks

Kas Te jälgite meedias Rail Baltic'u projekti teemat?
% kõigist vastajatest, N=1013

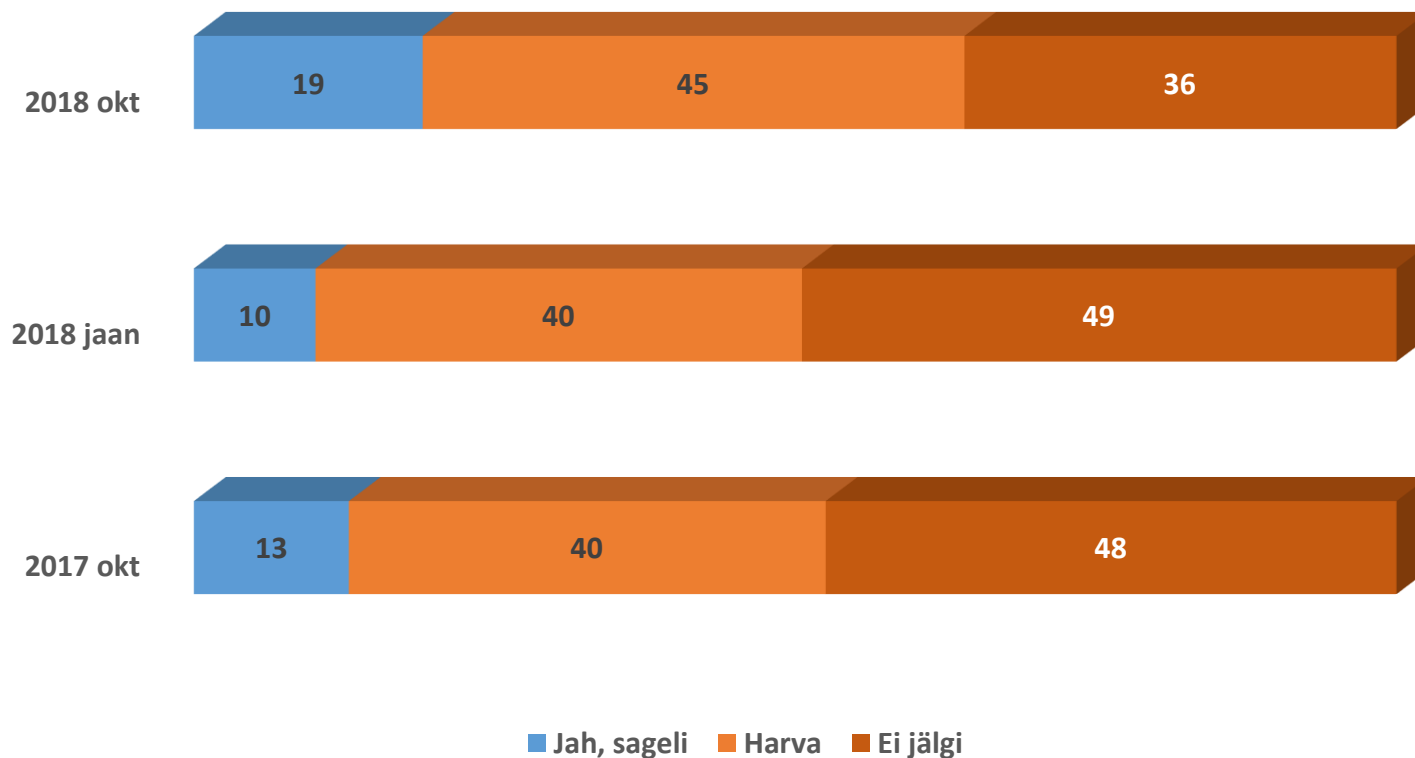
Rail Baltic projekti teema jälgimine sotsiaalmeedias

Kogu valim

- Mõnevõrra enam on suurenenud sotsiaalmeedias teema sagedaste jälgijate osa (10%-lt aasta alguses 19%-le oktoobris)
- Mittejälgijate osa langes 36%-le (oli 49%)

Kas Te jälgite sotsiaalmeedias Rail Baltic´u projekti teemat?

% kõigist vastajatest, N=1013

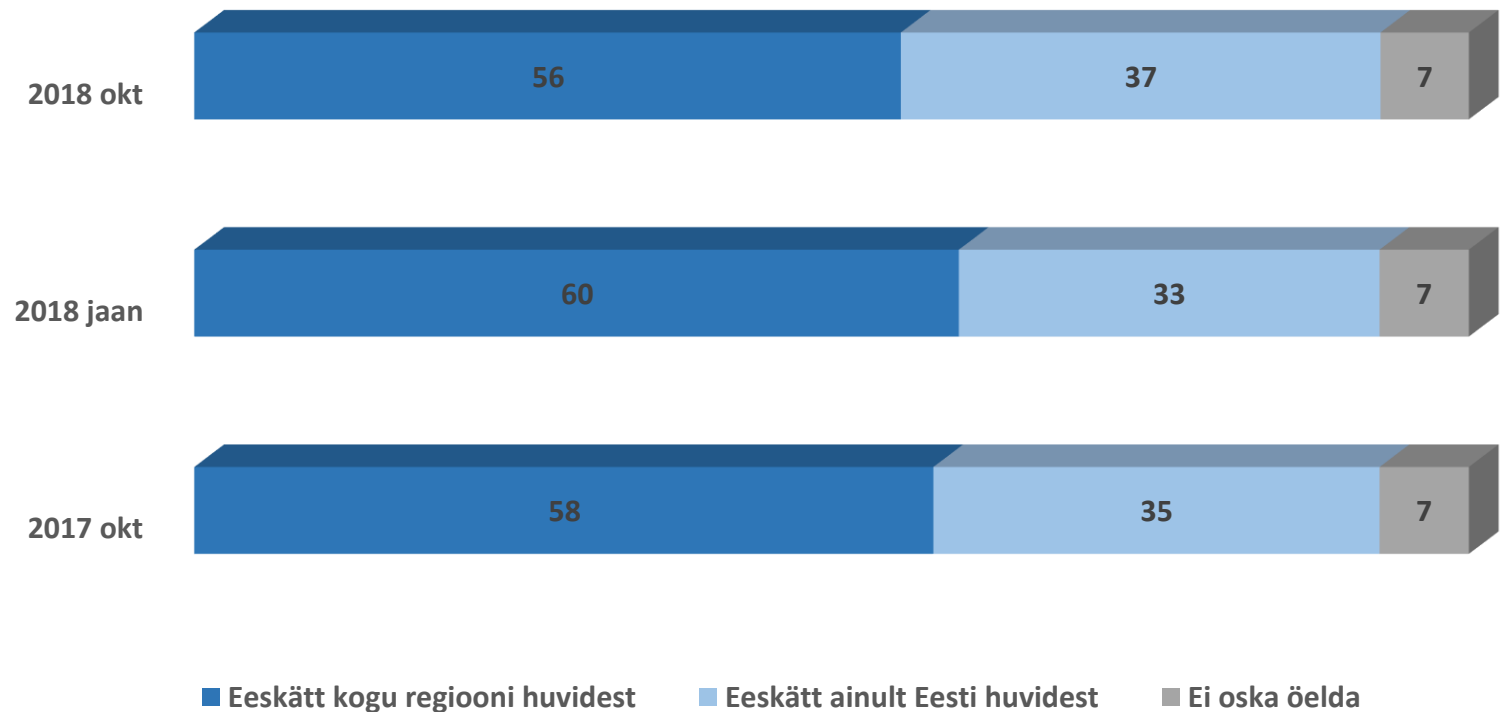

Eesti otsuste alus Rail Baltic teemal

Kogu valim

- Endiselt leiab üle poole küsitletutest, et otsustes tuleks lähtuda eeskätt kogu regiooni huvidest

Millest peaksid Eesti otsused Rail Baltic'u teemal lähtuma?
% kõigist vastajatest, N=1013

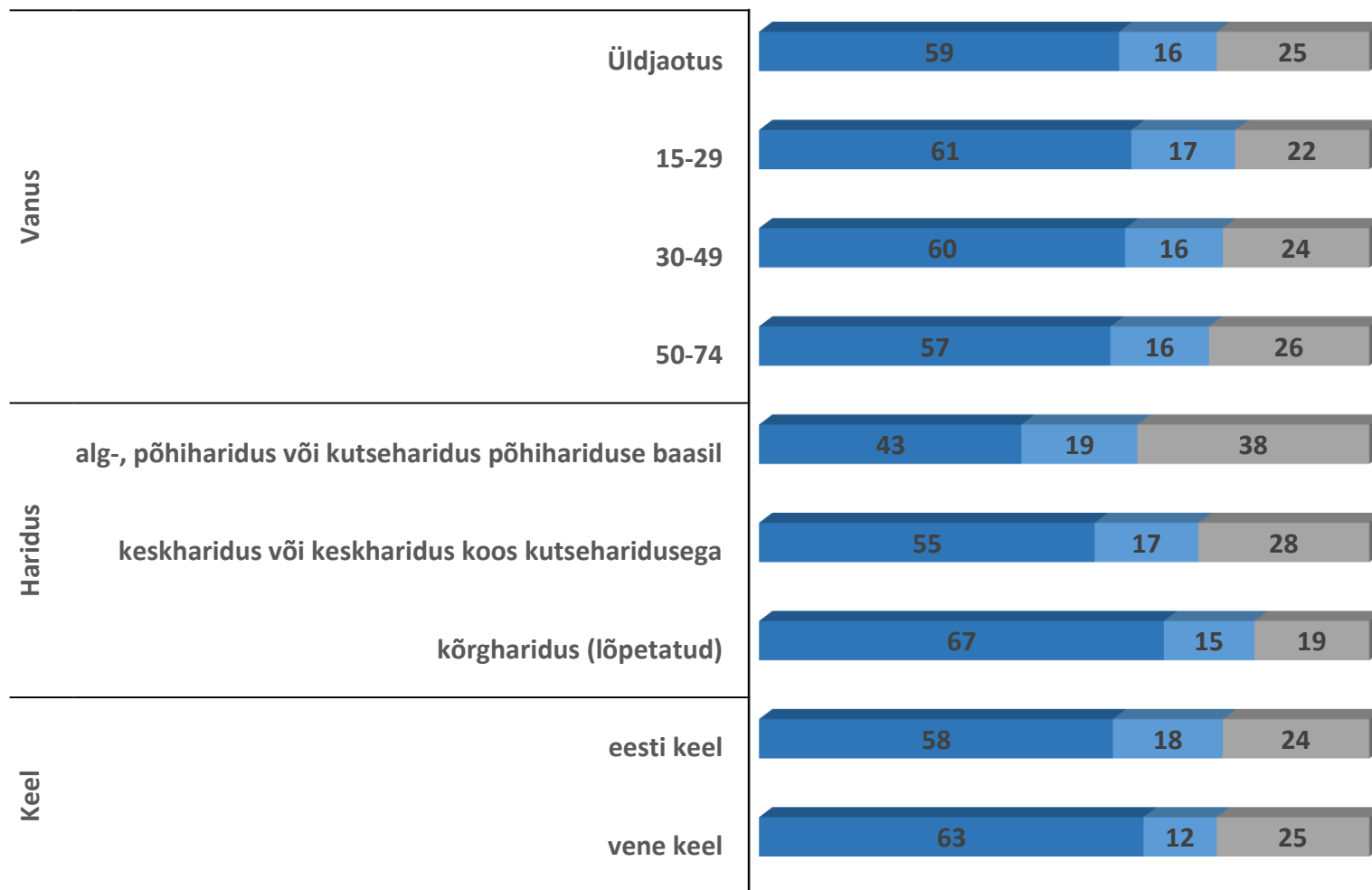
Mis on RB puhul tähtsam, kas otsene rahaline tasuvus või sotsiaalmajanduslik kasu tulevikus?

Kogu valim

- 59% küsitletutest hindab, et tähtsam on sotsiaalmajanduslik kasu tulevikus
- Otsest rahalist tasuvust peab tähtsamaks 16%
- Veerand küsitletutest ei oska eelistust anda
- Mida kõrgem haridustase, seda enam rõhutatakse sotsiaalmajanduslikku kasu tulevikus

Mis on RB puhul tähtsam, kas otsene rahaline tasuvus või sotsiaalmajanduslik kasu tulevikus?

% kõigist vastajatest, N=1013

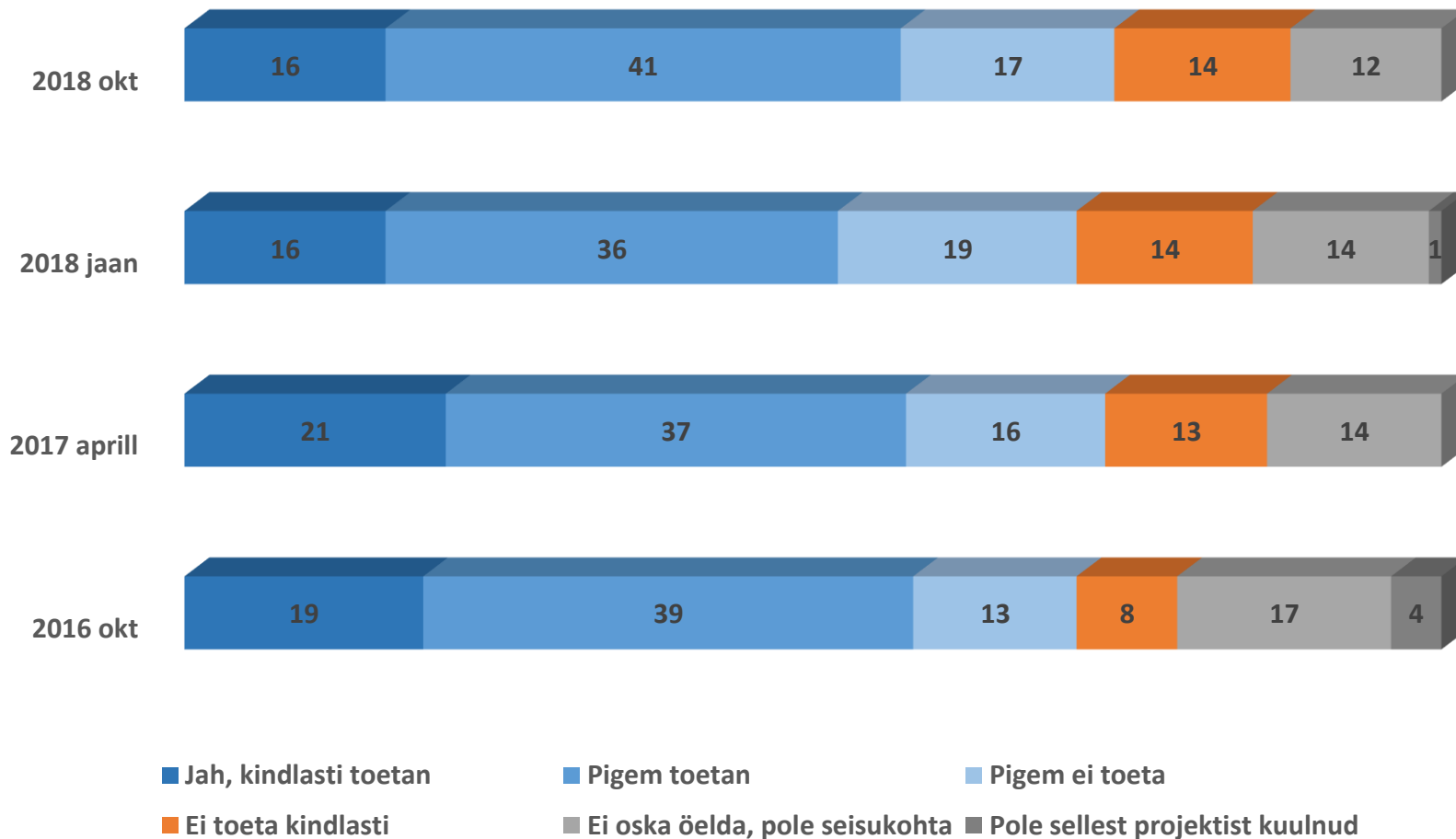
■ eeskätt sotsiaalmajanduslik kasu tulevikus ■ eeskätt otsene rahaline tasuvus ■ raske öelda

Toetus Rail Baltic projektile

Kogu valim

- Kokkuvõttes on projekti toetajaid 57%, mis on veidi enam kui selle aasta jaanuaris (52%), kuid sama tase, mis 2016 ja 2017 aasta uuringutes
- Võrreldes eelmise uuringuga suurenes „pigem toetajate“ osa ja 3%-punkti vähenes seisukohta mitteomajate osa (projektist mittekuulnuid ei saanud nüüd antud küsimuse juures enam olla)

Kas Te ise toetate Rail Baltic´u projekti?
% kõigist vastajatest, N=1013

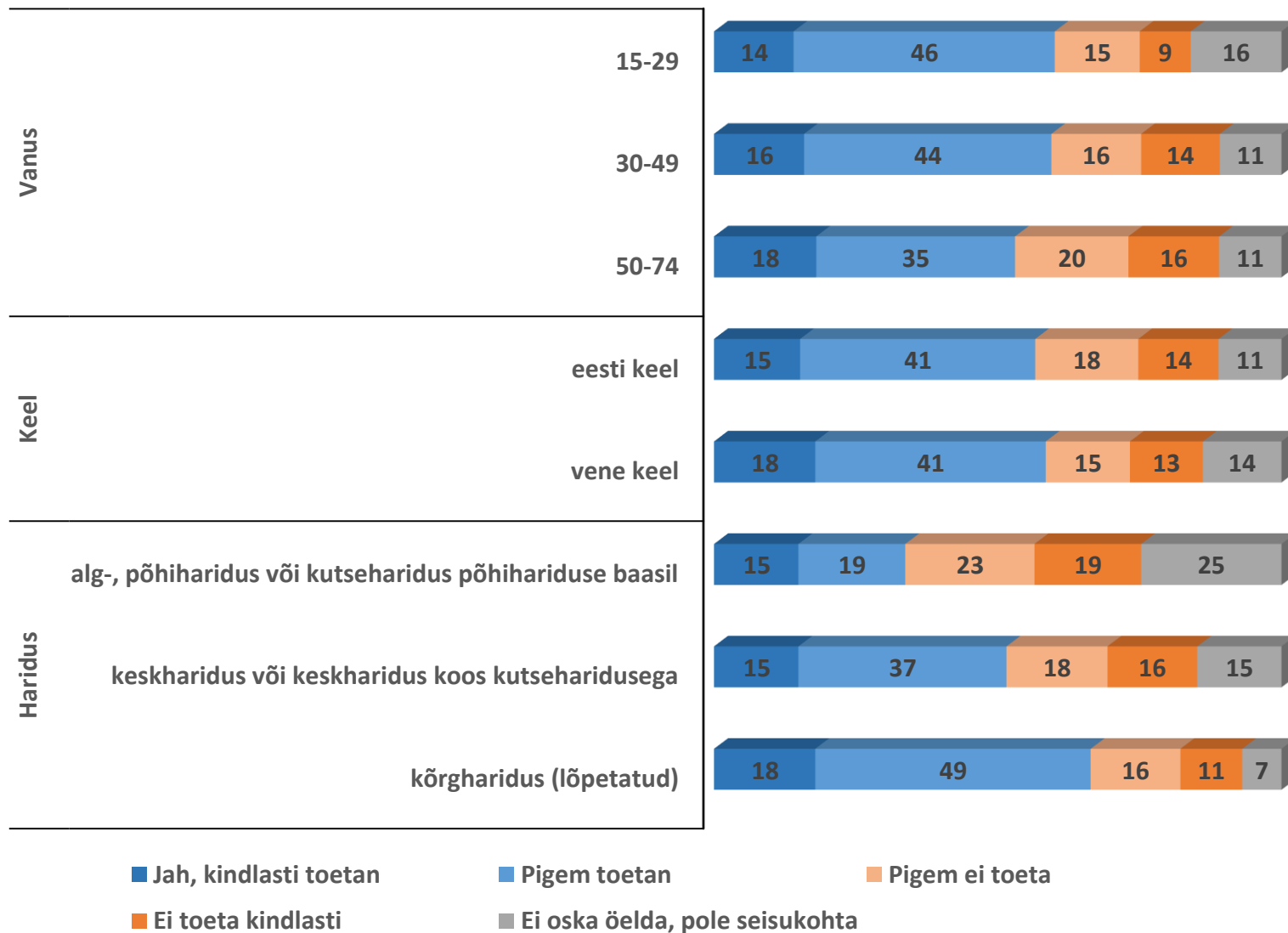
Toetus Rail Baltic projektile

Kogu valim

- Toetus on keskmisest veidi madalam kõrgemas vanuserühmas (53%)
- Toetus kasvab koos haridustaseme kasvuga – esimesel tasemel 34%, kolmandal tasemel 67%

Kas Te ise toetate Rail Baltic'u projekti?

% kõigist vastajatest, N=1013

Toetus Rail Baltic projekte

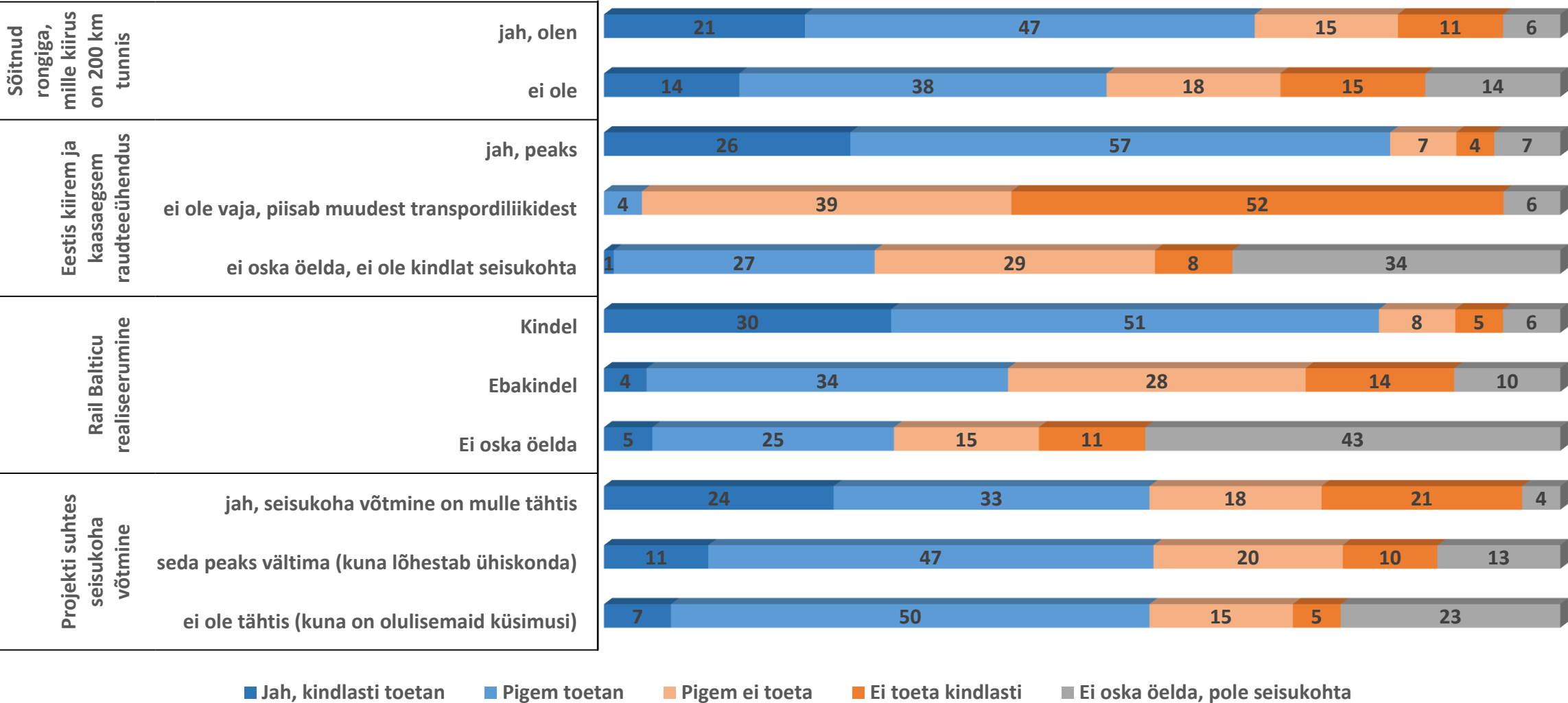
Lisaks eelnevale toetavad projekti keskmisest enam veel järgmised rühmad (vt järgmine slaid):

- Need kel on kogemus sõidus rongiga kiirusel 200 km/h (toetus 68%)
- Need, kes leiavad, et Eestil peaks olema kiirem ja kaasaegsem raudteeühendust Euroopaga (83%)
- Need, kes leiavad, et RB projekti realiseerimine on kindel (81%)

Huvitav on aga toetuse jagunemine rühmades, kelle arvates isikliku seisukoha võtmine projekti suhtes on oluline, ei ole oluline, või peaks seda vältima. Kõigis neis rühmades on üldine toetus võrdne, kuid projekti kindlaid toetajaid on selgelt rohkem rühmas, kelle jaoks on isikliku seisukoha võtmine oluline. Samas rühmas on enim ka projekti mittetoetajaid. Rühmas, kelle jaoks ei ole isikliku seisukoha võtmine oluline, on ka enim toetuse suhtes sisukoha mitteomajaid.

Toetus Rail Baltic projekte

Kas te ise toetate Rail Baltic'u projekti?
% kõigist vastajatest, N=1013

Miks projekti toetatakse?

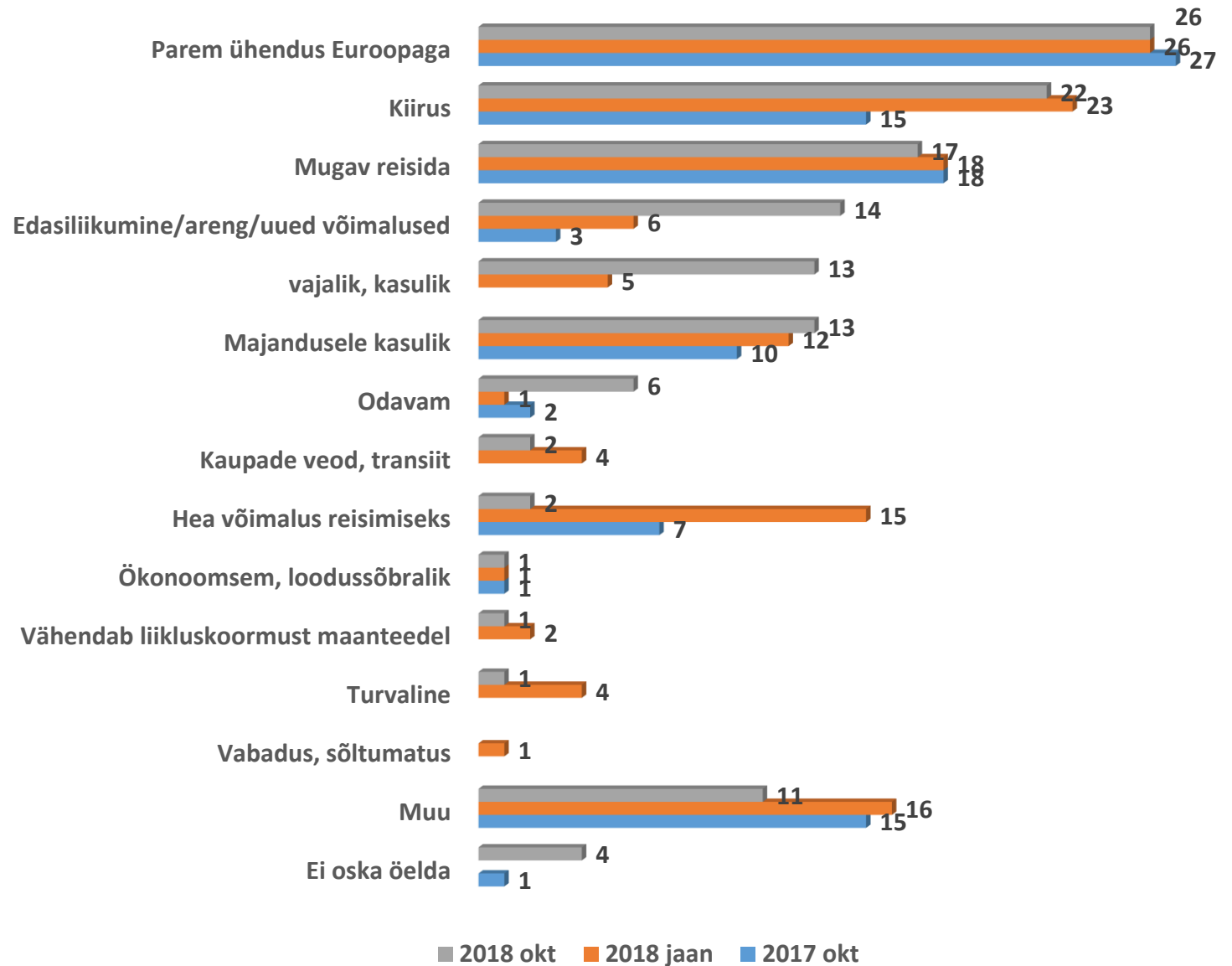
Valim: projekti toetajad

Lahtiste vastuste kokkuvõte

- Ka siin ilmnevad toetuse peamiste aspektidena parem ühendus Euroopaga, kiirus. Reisimise mugavus, aga ka üldise arengu initsieerimine

Palun selgitage enda sõnadega, miks te seda projekti toetate?

N=518

Miks projekti ei toetata?

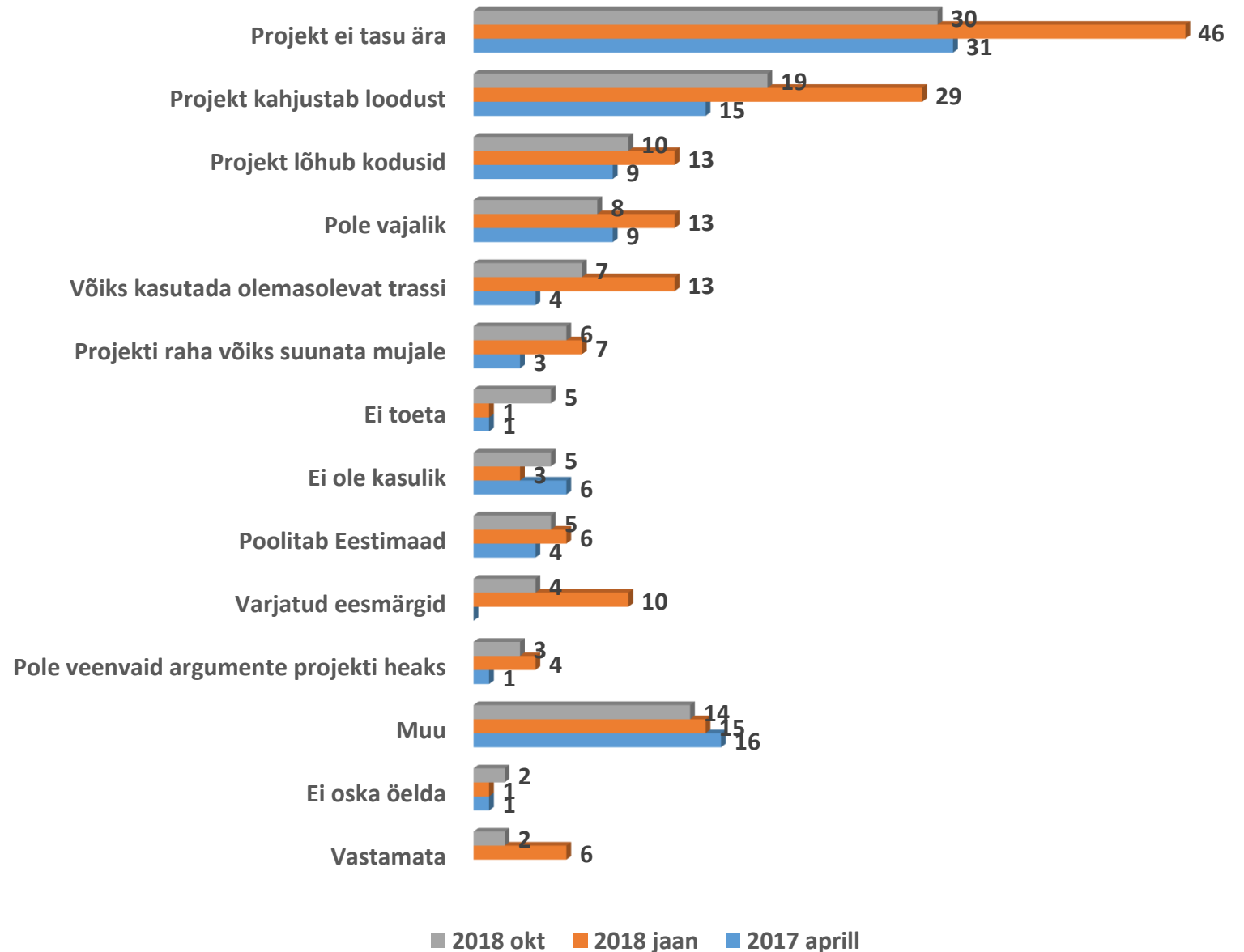
Valim: need, kes ei toeta

Lahtiste vastuste kokkuvõte

- 30% mittetoetajaist hindab, et see ei tasu ära (aasta algul 46% mittetoetajaist)
- Teiseks oluliseks kahtluseks on looduse/keskkonna kahjustamine

Palun selgitage enda sõnadega, miks te seda projekti ei toeta?

N=295

Projekti toetamise tingimused

Valim: projekti mittetoetajad

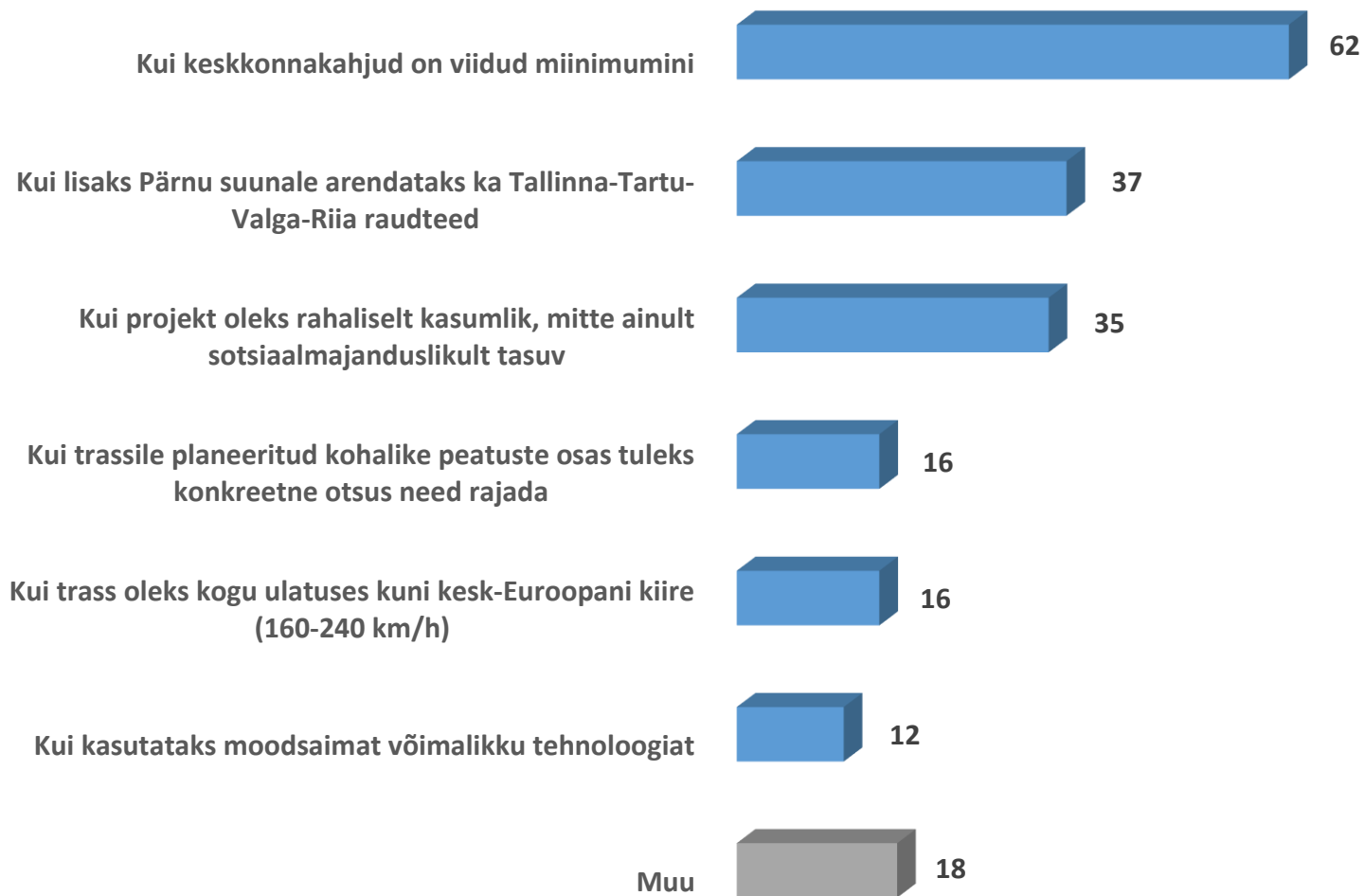
Võis olla mitu vastust

Seega:

- Tähtsaim tingimus on keskkonnakahjude minimiseerimine
- Teiseks ja kolmandaks tingimuseks on samaaegne Tallinn-Valga suuna raudtee arendamine ja projekti otsene rahaline kasumlikkus

Millise tingimuse täitmise või kahtluse hajutamise korral Te projekti toetaks? Võib olla mitu vastust

% neist, kes pigem või kindlasti ei toeta projekti

Projektijuht:

Kalev Petti

Andmetöötlus ja graafika:

Alise Udam

Kontaktinfo

Telefon: +372 6116018

E-mail: info@raitgroup.com

Aadress: Tatari 64, 10134 Tallinn

